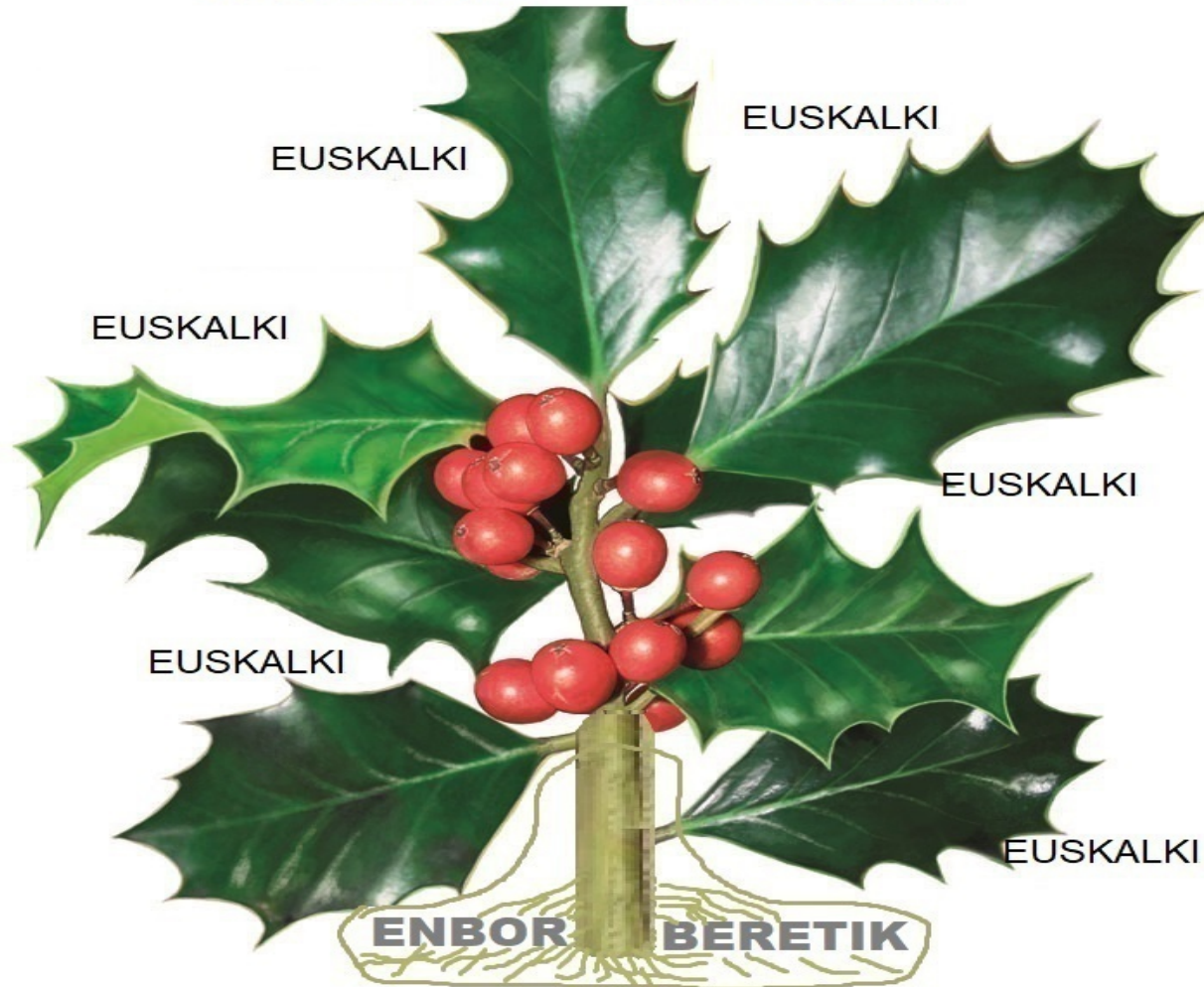

euskal aditza

benat.sarasola@ni.eus

EUSKAL ADITZA

Aditza balinbada mintzairaren "bizkar ezurra", ohart gaiten "euskalki" deitzen ditugun guzietan egitura berdina dela. Horrek erakusten du, "euskalkiak" "ENBOR" beraren "ADARRAK" direla. Ohargarri da, Mendebaldeko eta Ekialdeko adarrak, oinarrizko "Enbor"etik hurbilago egon direla, Erdialdekoa baino, nahiz mintzazaile eta idazle gehienak Erdialdekoak izan. Ikerlari berezituak diote, "mintzaira bat erabiliago eta aldaketa gehiago, zorbait aldi oker gehiago", sortzen dela. Goazen beraz "Enborrera".

Euskal Aditzaren oinarrizko egitura hiru giltzekin zabal dezakegu :

1° - NOR ↔ NORK

2° - ZINEZ ↔ USTEZ

3° - NOR 1°2° ↔ NOR/ZER 3°

	NOR		NORK	
	zinez	ustez	zinez	ustez
nor 1°2°				
nor/zer 3°				

Ikusten da Euskal egitura ez dela "latin" egituraren idurikoa. Argi da, "latin" egituratik azkatzea ez date denentzat, ez aise ez gustuko. Hori ulertu behar da, hoinbeste urtez eta mendez, bai ikerlariak, gehienak latinista zorrotzak, bai erakasleak, mereximendu handiz, erabili eta erakutsi dutena baida.

"[Piarres] Lafitte abadearen gramatika hartzen badugu, adibidez, berehala ohartuko gara hark latinaren kategoria gramatikalak euskarari egokitzen lan egin zuela. Oraingo egunean hizkuntza modu horretara erakustea izorramendia litzateke." (J.P. Bronckart, ARGIA agerkaria, 2019/12/01)

Lau Aditz Laguntzaileen Erabilera

NOR		
i Z a n	erakusle	
	“ egite ” <i>(aditz jokatuekin)</i>	“ izate ”
	mintzatu zen/liz/da/dat _e ke	atzo Maulen zen
	mintzatzen zen/liz/da/dat _e ke	umor on da / baliz
	mintzatuko zen/liz/da/dat _e ke	bihar eder dat_eke
e i n	aditzoin soil laguntzaile	
	nahi du mintza naiken (nain/nadin/naiten)	
	nahi luke / zuen mintza neinken (nendin/neinten)	

NORK		
e U n	adierazle	
	“ egite ” <i>(aditz jokatuekin)</i>	“ jabetza ”
	erosi zu _e n/lu/du/duke	atzo etxe bat zu_en
	erosten zu _e n/lu/du/duke	umore ona du / balu
	erosiko zu _e n/lu/du/duke	bihar osagarri ona duke
E Z A n	aditzoin soil laguntzaile	
	nahi du biak eros detzadan	
	nahi luke / zuen biak eros netzan	

izan : ni

zinez			ustez					
<i>orai - gero</i>			<i>orai - gero</i>			<i>lehen</i>		
orai ni Maulen niz	je suis	yo estoy, soy	orai ni Maulen baninz	si j'étais	si fuese	atzo, ni Maulen ninzan	j'étais	yo estaba
bihar ni, 10etan, Maulen nizate (nizake) <i>(izanen niz)</i>	je serai	estaré, seré	auto bat banu, orai ni Maulen ninzate (ninzake)	je serais	estaría	atzo, auto bat ukan banu, ni Maulen ninzaten (ninzaken) <i>(izanen ninzan)</i>	j'aurais été	yo estuviera
bihar ni, 10etan, Maulen nizateke <i>(izaten ahal niz)</i>	je pourrai (peux) être	podré estarse	auto bat banu, orai ni Maulen ninzateke	je pourrais être	podría estar	atzo, auto bat ukan banu, ni Maulen ninzateken <i>(izaten ahal ninzan)</i>	je pouvais (j'aurais pu) être	yo podía (hubiera podido) estar
orai ni Panpiri mintzatzen nizaio	je lui parle	le estoy hablando	botzik lizate, ni Panpiri mintzatzen baninzaio	si je lui parlais	si le hablaría	atzo, ni Panpiri mintzatzen ninzaion	je lui parlais	le hablaba
bihar 10etan, ni Panpiri mintzatzen nizaikeo <i>(mintzatuko nizaio)</i>	je lui parlerai (pourrai)	le hablaré (podré hablarle)	orai nahi banu, ni Panpiri mintzatzen ninzaikeo <i>(mintzatuko ninzaio)</i>	je pourrais lui parler	podría hablarle	atzo, ikusi banu, ni Panpiri mintzatzen ninzaikeon <i>(mintzatuko ninzaion)</i>	je pouvais (j'aurais pu) lui parler	podía (hubiera podido) hablarle
bihar 10etan, ni zuri mintzatzen nizaikezu <i>(mintzatuko nizaizu)</i>	je vous parlerai (pourrai)	le hablaré (podré hablarle) a usted	orai nahi banu, ni zuri mintzatzen ninzaikezu <i>(mintzatuko ninzaizu)</i>	je pourrais vous parler	le estaría hablando a usted	atzo, nahi ukan banu, ni zuri mintzatzen ninzaikezun <i>(mintzatuko ninzaizun)</i>	je pouvais (j'aurais pu) vous	podía (hubiera podido)
<i>Erranaldiak zure gisara asma detzakezu :</i>				Nor : ni, hi, gu, zu, zuek				
				Nori : eni, hiri (k/n), guri, zuri, zueri, hari, haieri				

iza_n : hura

zinez			ustez					
<i>orai - gero</i>			<i>orai - gero</i>			<i>lehen</i>		
orai Pette Maulen da	il est	él está	orai Pette Maulen baliz	s'il était	si fuese	atzo, Pette Maulen Zen/Zan	il était	él estaba
bihar Pette, 10etan, Maulen date <i>(dake) (izanen da)</i>	il sera	estará	ahala balu, orai Pette Maulen lizate <i>(lizake)</i>	il serait	estaría	atzo, auto bat ukan balu, Pette Maulen Zaten <i>(zaken) (izanen zen)</i>	il aurait été	él estuviera
auto bat erosi baidu, bihar Pette, 10etan, Maulen dateke <i>(izaten ahal da/date)</i>	il peut/pourra être	puede/podrá estar	auto bat balu, orai Pette Maulen lizateke <i>(izaten ahal lizate)</i>	il pourrait être	podría estar	atzo, auto bat ukan balu, Pette Maulen Zateken <i>(izaten ahal zen)</i>	...il pouvait (il aurait pu) être	él podía (hubiera podido) estar
orai Pette Panpiri mintzatzen -zaio	il lui parle	le está hablando	botzik ninzate, Pette Panpiri mintzatzen balizaio	s'il lui parlait	si le hablaría	atzo, Pette Panpiri mintzatzen Zizaion	il lui parlait	él le hablaba
bihar 10etan, Pette Panpiri mintzatzen -zaikeo <i>(mintzatuko zaio)</i>	il lui parlera (pourra)	le hablará (podrá hablarle)	orai nahi balu, Pette Panpiri mintzatzen lizaikero <i>(mintzatuko lizaio)</i>	il pourrait lui parler	le estaría hablando	atzo, ikusi balu, Pette Panpiri mintzatzen Zizaikeron <i>(mintzatuko zizaion)</i>	il pouvait (il aurait pu) lui parler	él podía (hubiera podido) hablarle
bihar 10etan, Pette zuri mintzatzen -zaikezu <i>(mintzatuko zaizu)</i>	il vous parlera (pourra)	le hablaré (podré hablarle) a usted	orai nahi balu, Pette zuri mintzatzen lizaikozu <i>(mintzatuko lizaizu)</i>	il pourrait vous parler	le podría hablar a usted	atzo, nahi ukan balu, Pette zuri mintzatzen Zizaikozun <i>(mintzatuko zizaizun)</i>	il pouvait (il aurait pu) vous	él podía (hubiera podido)
Erranaldiak zure gisara asma detzakezu :				Nori : eni, hiri (κ/n), guri, zuri, zueri, hari, haieri				

izan : hurak

zinez			ustez					
<i>orai - gero</i>			<i>orai - gero</i>			<i>lehen</i>		
orai hurak Maulen dira	ils sont	están	orai hurak Maulen balira	s'ils étaient	si fuesen	atzo, hurak Maulen Zir^aen	ils étaient	ellos estaban
bihar hurak, 10etan, Maulen dirate (dirake) (<i>izanen dira</i>)	ils seront	estarán	ahala balu ^e , orai hurak Maulen lirate (<i>lirake</i>)	ils seraient	estarían	atzo, auto bat ukan balu ^e , hurak Maulen zirate n (ziraken) (<i>izanen ziren</i>)	ils auraient été	ellos estuvieran
auto bat erosi baidute, bihar hurak, 10etan, Maulen dirateke (<i>izaten ahal dira/dirate</i>)	ils pourront être	podrán estar	ahala balu ^e , orai hurak Maulen lirateke (<i>izaten ahal lirake</i>)	ils pourraient être	podrían estar	atzo, auto bat ukan balu ^e , hurak Maulen Zirateke n (<i>izaten ahal ziren</i>)	ils pouvaient (ils auraient pu) être	ellos podían (hubieran podido) estar
orai hurak Panpiri mintzatzen -zaitzo	ils lui parlent	hurak	hurak botzik lirake, Panpiri mintzatzen balizaitzo	s'ils lui parlaient	si le hablarían	atzo, hurak Panpiri mintzatzen Zizaitzo n	ils lui parlaient	ellos le hablaban
bihar 10etan, hurak Panpiri mintzatzen -zai^zkeo (<i>mintzatuko zaitzo</i>)	ils lui parleront (pourront)	le hablarán (podrán hablarle)	orai nahi balu ^e , hurak Panpiri mintzatzen lizai^zkeo (<i>mintzatuko lizaitzo</i>)	ils pourraient lui parler	le estarían hablando	atzo, ikusi balu ^e , hurak Panpiri mintzatzen Zizai^zkeo n (<i>mintzatuko zizaitzo</i> n)	ils pouvaient (ils auraient pu) lui parler	ellos podían (hubieran podido) hablarle
bihar 10etan, hurak zuri mintzatzen -zai^zkezu (<i>mintzatuko zaitzu</i>)	ils vous parleront (pourront)	le hablarán (podrán hablarle) a usted	orai nahi balu ^e , hurak zuri mintzatzen lizai^zkezu (<i>mintzatuko lizaitzu</i>)	ils pourraient vous parler	le podrían hablar a usted	atzo, nahi ukan balu ^e , hurak zuri mintzatzen Zizai^zkezu n (<i>mintzatuko zizaitzu</i> n)	ils pouvaient (ils auraient pu) vous	ellos podían (hubieran podido)
Erranaldiak zure gisara asma detzakezu :				Nori : eni, hiri (k/n), guri, zuri, zueri, hari, haieri				

ein : ni

zinez			ustez					
<i>orai - gero</i>			<i>orai - gero</i>			<i>lehen</i>		
harek nahi du ni euskaraz mintza nain (nain/naiken/naiten)	il veut que je parle	quiere que hable yo	orai ni euskaraz mintza banendi (baneinke/baneinte)	si je parlais	si hablara yo	nahi zuen ni euskaraz mintza nen (neinken/neinten)	il voulait que je parlasse	quería él que yo hablase
ikasi baidut, orai ni euskaraz mintza niteke (naiteke)	je peux parler	puedo hablar	nahi banu, ni orai euskaraz mintza neinte (neinke)	je parlerais	yo hablaría	nahi zuen, ni euskaraz mintza neinte	il voulait que je parlasse	quería él que yo hablase
harek nahi du ni bihar euskaraz mintza niteken (naiteken)	il veut que je puisse parler	quiere que pueda hablar yo	ikasi banu, ni orai euskaraz mintza neinteke	je pourrais parler	yo podría hablar	atzo, ni euskaraz mintza neinteken	je pouvais (aurais pu) parler	yo podía (hubiera podido) hablar
nahi du ni zuri euskaraz mintza naikezun	il veut que je vous parle (je puisse)	quiere que le hable yo (le pudiera)	nahi banu, ni zuri euskaraz mintza neinkezu	je vous parlerais (pourrais)	yo le hablaría (podría hablar)	atzo, ni zuri euskaraz mintza neinkezun	je pouvais (aurais pu) vous parler	yo podía (hubiera podido) hablarle
bihar ni Panpiri euskaraz mintza naikeo	demain je lui parlerai (je pourrai)	mañana le hablaré (podré)	hemen baliz, ni Panpiri euskaraz mintza neinkeo	je lui parlerais (je pourrais)	yo le hablaría	atzo, ni Panpiri euskaraz mintza neinkeon	je pouvais (aurais pu) lui parler	yo podía (hubiera podido) hablarle
nahi du ni Panpiri euskaraz mintza naikeon	il veut que je lui parle (que je puisse)	quiere que le hable (pueda hablarle)	nahi luke ni Panpiri euskaraz mintza neinkeon	que je lui parle (que je puisse)	que le hablase	nahi zuen ni Panpiri euskaraz mintza neinkeon	que je lui parlasse (je pusse lui parler)	que pusiera (hubiera podido) hablarle
Erranaldiak zure gisara asma detzakezu :				Nor : ni, hi, gu, zu, zuek				
				Nori : eni, hiri (k/n), guri, zuri, zueri, hari, haieri				

eIn : hura

zinez			ustez					
<i>orai - gero</i>			<i>orai - gero</i>			<i>lehen</i>		
nahi dut Pette euskaraz mintza daIn (d ain/ d aiken/ d aiten)	qu'il parle	que hable él	nahi nuke Pette euskaraz mintza leIn (l eiken/ l eiten)	qu'il parle	que hable él	nahi nuen euskaraz mintza ZeIn (z eiken/ z eiten)	qu'il parlât	que hablase
ikasi baidu, orai Pette euskaraz mintza diteke (d aiteke)	il peut parler	puede hablar	ikasi balu, Pette euskaraz mintza li te (l eike/ l eite)	il parlerait	él hablaría	ikasi ukan balu euskaraz mintza Zi ten (z eiken/ z eiten)	il aurait parlé	hubiera hablado
nahi dut Pette bihar euskaraz mintza diteken (d aiteken)	qu'il puisse parler	que pueda él hablar	nahi balu, Pette euskaraz mintza li teke (l eiteke)	il pourrait parler	él podría hablar	atzo Pette euskaraz mintza Zi teken (z eiteken)	il pouvait (aurait pu) parler	él podía (hubiera podido) hablar
nahi dut Pette zuri euskaraz mintza daikezun	qu'il vous parle (il puisse)	que él le hable (le pueda)	nahi balu, Pette zuri euskaraz mintza leikezu	il vous parlerait (pourrait)	él le hablaría (podría hablar)	atzo Pette zuri euskaraz mintza Zeikezun	il pouvait (aurait pu) vous parler	él podía (hubiera podido) hablarle
bihar Pette Panpiri euskaraz mintza daikeo	demain il lui parlera(il pourra)	mañana le hablaré (podré)	hemen baliz, Pette Panpiri euskaraz mintza leikeo	il lui parlerait (il pourrait)	él le hablaría	atzo Pette Panpiri euskaraz mintza Zeikeon	il pouvait (aurait pu) lui parler	él podía (hubiera podido) hablarle
nahi dut Pette eni euskaraz mintza daikedan	qu'il me parle (qu'il puisse)	que me hable (pueda hablarme)	nahi nuke Pette eni euskaraz mintza leikedan	qu'il me parle (qu'il puisse)	que me hable (que pueda)	nahi nuen Pette eni euskaraz mintza Zeikedan	qu'il me parlât (qu'il pusse)	que me hablase (que pudiese)
Erranaldiak zure gisara asma detzakezu :				Nori : eni, hiri (k/n), guri, zuri, zueri, hari, haieri				

ein : hurak

zinez			ustez					
<i>orai - gero</i>			<i>orai - gero</i>			<i>lehen</i>		
nahi dut hurak euskaraz mintza di ten / di tezen (daitezen)	qu'ils parlent	que hablen ellos	nahi nuke hurak euskaraz mintza li tezen (<i>leikezen/leitezen</i>)	qu'ils parlent	que hablen ellos	nahi nuen hurak euskaraz mintza Zi tezen (<i>zeikezen/zeitezen</i>)	qu'ils parlissent	que hablasen
ikasi baidute, orai hurak euskaraz mintza di te zke (daitezke)	ils peuvent parler	pueden hablar	nahi balu te , hurak euskaraz mintza li te z (<i>leikez/leitez</i>)	ils parleraient	ellos hablarían	nahi ukan balu te , hurak euskaraz mintza Zi te z en (<i>zeikezen/zeitezen</i>)	ils auraient parlé	hubieran hablado
nahi dut hurak bihar euskaraz mintza di te zken (daitezken)	qu'ils puissent parler	que puedan ellos hablar	nahi balu te , hurak euskaraz mintza li te zke (<i>leitezke</i>)	ils pourraient parler	ellos podrían hablar	atzo hurak euskaraz mintza Zi te zken (<i>zeitezken</i>)	ils pouvaient (auraient pu) parler	ellos podían (hubieran podido) hablar
nahi dut hurak zuri euskaraz mintza da iz ke zun	qu'ils vous parlent (ils puissent)	que ellos le hablen (le pudieran)	nahi balu te , hurak zuri euskaraz mintza le iz ke zu	ils vous parleraient (pourraient)	ellos le hablarían (podrían hablar)	atzo hurak zuri euskaraz mintza Ze iz ke zun	ils pouvaient (auraient pu) vous parler	ellos podían (hubieran podido) hablarle
bihar hurak Panpiri euskaraz mintza da iz ke o	demain ils lui parleront(ils pourront)	mañana le hablarán (podrán)	hemen baliz, hurak Panpiri euskaraz mintza le iz ke o	ils lui parleraient (ils pourraient)	ellos le hablarían	atzo hurak Panpiri euskaraz mintza Ze iz ke on	ils pouvaient (auraient pu) lui parler	ellos podían (hubieran podido) hablarle
nahi dut hurak eni euskaraz mintza da iz ke dan	qu'ils me parlent (qu'ils puissent)	que me hablen (que puedan)	nahi nuke hurak eni euskaraz mintza le iz ke dan	qu'ils me parlent (qu'ils puissent)	que me hablen (que puedan)	nahi nuen hurak eni euskaraz mintza Ze iz ke dan	qu'ils me parlissent (qu'ils pussent)	que me hablasen (que pudiesen)

Erranaldiak zure gisara asma detzakezu :

Nori : *eni, hiri (k/m), guri, zuri, zueri, hari, haieri*

eUn

		zinez		ustez					
		<i>orai - gero</i>		<i>orai - gero</i>			<i>lehen</i>		
nor 1°2°	orai zuk ni ikusten naUzu	vous me voyez	me ve usted	botzik zinate, zuk ni ikusten banen<u>d</u>Uzu	si vous me voyiez	si me viera usted	atzo, zuk ni Maulen ikusten nend<u>d</u>Uzun	hier vous me voyiez	ayer me veía usted
	bihar zuk ni ikusten naUkezu <i>(ikusiko nauzu)</i>	vous me verrez (pourrez me voir)	me verá usted (podrá verme)	orai hemen bazina, zuk ni ikusten nend<u>d</u>Ukezu <i>(ikusiko ninduzu)</i>	vous me verriez (pourriez me voir)	me vería (podría verme)	atzo, jin bazina, zuk ni ikusten nend<u>d</u>Ukezun <i>(ikusiko ninduzun)</i>	hier vous m'auriez vu (auriez pu)	ayer usted me hubiera podido ver
nor / zer 3°	orai zuk hartza aitzinean daUzu	vous avez	tiene usted	orai hi botzik hinzate, nik osagarria ban<u>e</u>U	si j'avais	si tendría	nik lehen, bilo luzea neUen	moi avant, j'avais	yo antes, tenía
	bihar zuk ibiltzeko ahala daUkezu <i>(ukanen duzu)</i>	vous aurez la capacité	tendrá usted la capacidad	orai hartza ikusten banu, nik lotsa handi bat neUke <i>(ukanen nuke)</i>	j'aurais	tendría	atzo hartza ikusi banu, nik lotsa handi bat neUken <i>(ukanen nuen)</i>	j'aurais eu (aurais pu avoir)	hubiera tenido
	orai guk zuri euro baten zorra daUzugu <i>(deizugu)</i>	nous vous devons	nosotros le debemos	ez zinate botzik, nik zuri zorra baneUzu <i>(baneizu)</i>	si j'avais envers vous	si le debiera a usted	atzo, nik zuri euro baten zorra neUzun <i>(neizun)</i>	j'avais envers vous une dette	yo le tenía una
	bihar guk zuri bi euroen zorra daUkezugu <i>(deikezugu)</i>	nous vous devons	le deberemos ...	zuk pagatzen bazunu, nik zuri euro baten zorra neUkezu <i>(neikezu)</i>	j'aurais envers vous une dette	le debería	atzo, zuk pagatu bazunu, nik zuri euro baten zorra neUkezun <i>(neikezun)</i>	j'aurais eu envers vous (aurais pu avoir)	le hubiera tenido
Erranaldiak zure gisara asma detzakezu :				Nork : <i>nik, hik (k/n), guk, zuk, zuek, harek, haiek</i>					
				Nori : <i>eni, hiri (k/n), guri, zuri, zueri, hari, haieri</i>					
				Nor 1°2° <i>ni, hi, gu, zu, zuek</i>					
				Nor/Zer 3° <i>hura, hurak</i>					

EZA_n

EZA _n									
zinez			ustez						
<i>orai - gero</i>			<i>orai - gero</i>				<i>lehen</i>		
nor 1°2°	nahi dut zuk ni telefonaz deit neza<u>zu</u> <i>(nazazun)</i>	je veux que vous m'appeliez	quiero que usted me llame	10etan zuk ni deit banenza<u>zu</u>	si vous m'appeliez	si usted me llamase	nahi nuen zuk ni telefonaz deit nenza<u>zu</u>	que vous m'appelassiez	que usted me llamara
	telefona horrekin, zuk ni deit nezake<u>zu</u> <i>(nazakezu)</i>	vous pouvez (pourrez) m'appeler	usted me puede (podrá) llamar	orai telefona bat bazinu, zuk ni deit nenzake<u>zu</u>	vous pourriez m'appeler	usted podría llamarme	telefona berri horrekin, atzo zuk ni deit nenzake<u>zu</u>	vous pourriez (auriez pu) m'appeler	usted podía (hubiera podido) llamarme
nor / zer 3°	nahi du ogia nik eros deza<u>d</u>an	que je porte	que lleve yo	botzik hinzate, ogia nik ekar bane<u>za</u>	si j'apportais	si yo traería	nahi zuen ogia nik ekar ne<u>za</u>n	que j'apportasse	que yo llevara
	orai zuk ogia eros dezake<u>zu</u>	..vous pouvez (pourrez)	usted puede (podrá)	aski sos banu, ogia nik eros ne<u>zake</u>	je pourrais acheter	yo podría comprar	aski sos ukan banu, ogia nik eros ne<u>zaken</u>	je pouvais (j'aurais pu) acheter	yo podía (hubiera podido) comprar
	nahi dut ogia zuk guri ekar de<u>iza</u>guzun	que vous nous apportiez	que usted nos lleve	botzik zinate, ogia nik zuri ekar bane<u>iza</u>zu	...si je vous apportais	si yo le llevara a usted	nahi zinuen nik zuri ogia ekar ne<u>iza</u>zun	que je vous apportasse	que yo le llevara
	merkatura bagoaz, ogia guk zuri ekar de<u>iza</u>kezugu	nous pouvons (pourrons) vous	podemos llevarle	merkazale joan banendi, ogia nik zuri ekar ne<u>iza</u>kez<u>u</u>	je pourrais	yo podría llevarle	aski sos ukan banu, nik zuri ogia ekar ne<u>iza</u>kezun	je pouvais (j'aurais pu)	podía (hubiera podido) yo llevarle
<i>Erranaldiak zure gisara asma detzakezu :</i>				Nork :		nik, hik (k/n), guk, zuk, zuek, harek, haiek			
				Nori :		eni, hiri (k/n), guri, zuri, zueri, hari, haieri			
				Nor 1°2°		ni, hi, gu, zu, zuek			
				Nor/Zer 3°		hura, hurak			

persona ezaugarriak : oinari loturik

persona ezaugarriak : oinari loturik				
NOR (nor/zer : eragile)		NORK (nor/zer : jasaile)		NORI
hitz hasieran		hitz bukaeran	hitz hasieran	
zinez		zinez : nor/zer 1°2°3°	ustez (nor/zer 3°)	
ustez		+ ustez : nor 1°2°		
1° 2°	n...	...ta	n...	...ta...
	h...	...k/a-n	h...	...k/a-n...
	g...	...gu	gu...	...gu...
	z...	...zu	zu...	...zu...
	z...e	...zue	zu...e	...zue...
3°	d/-...	... [■]	l/z/b...	...o...
	d/-...tz	...e	l/z/b...e	...e...
NOR : URDIN		NORK : GORRI		NORI : ORLEGI

Ekialdean

N O R														
zinez					ustez									
i Z A n	n	iza	te	ke	ba	n	inza	te	ke	n				
	h	iza	te	ke	"	h	inza	te	ke	n				
	g	ira	te	ke	"	g	in.a	te	ke	n				
	z	ira	te	ke	"	z	in.a	te	ke	n				
	z	ira	te	ke	e	"	z	in.a	te	ke	e	n		
	d	a	-	te	ke	"	l/z	a/e -/iza	te	ke	n			
	d	ira	te	ke	"	l/z	ira	te	ke	n				
n	iza	i	ke	e	"	n	inza	i	ke	zü	n			
h	iza	i	ke	zü	"	h	inza	i	ke	k/a-na	n			
g	iza	i	ke	gü	"	g	inza	i	ke	gü	n			
z	iza	i	ke	züe	"	z	inza	i	ke	o	n			
z	iza	i	tz	ke	k-n	"	z	inza	i	tz	ke	züe	n	
-	za	i	ke	o	"	l/z	iza	i	ke	ta	n			
-	za	i	tz	ke	t	"	l/z	iza	i	tz	ke	e	n	
e i n	n	a(d)	i	(te)	(ke)	n	"	n	en(d)	i	(te)	(ke)	n	
	h	a(d)	i	(te)	(ke)	n	"	h	en(d)	i	(te)	(ke)	n	
	g	i	te	ke	n	"	g	e	in	te	ke	n		
	z	i	te	ke	n	"	z	e	in	te	ke	n		
	z	i	te	z	ke	en	"	z	e	in	te	z	ke	en
	d	a(d)	i	(te)	(ke)	n	"	l/z/b	e(d)	i	(te)	(ke)	n	
	d	i	te	z	ke	en	"	l/z/b	e	i	te	z	ke	en
n	a	i	ke	züe	n	"	n	e	in	ke	gü	n		
h	a	i	ke	zü	n	"	h	e	in	ke	o	n		
g	a	i	ke	e	n	"	g	e	in	ke	k/a-na	n		
z	a	i	ke	k/a-na	n	"	z	e	in	ke	ta	n		
z	a	i	z	ke	ta	n	"	z	e	in	z	ke	züe	n
d	a	i	ke	gü	n	"	l/z/b	e	i	ke	zü	n		
d	a	i	z	ke	o	n	"	l/z/b	e	i	z	ke	e	n

N O R K																		
zinez (nor/zer 1°2°3°)					ustez													
e ü n	n	a	ü	ke	t	ba	n	ü nd	ü	ke	ta	n						
	h	a	ü	ke	k-n	"	h	ü nd	ü	ke	k/a-na	n						
	g	ü	t	ü	ke	gü	"	g	ü n t	ü	ke	gü	n					
	z	ü	t	ü	ke	zü	"	z	ü n t	ü	ke	zü	n					
	z	ü	t	ü	ke	e	züe	"	z	ü n t	ü	ke	e	züe	n			
	d		ü	ke	-	nor 1°2°	"					-	n					
	d	ü	t	ü	ke	e	"					e	n					
d	e	i	tz	ke	gü	t	"	n	ü	t	ü	ke	n					
d	e	i	tz	ke	k/a-na	k-n	"	h	ü	t	ü	ke	n					
d	e	i	tz	ke	ta	gü	"	gü	n	t	ü	ke	n					
d	e	i	tz	ke	e	zü	"	z	n	t	ü	ke	n					
d	e	i	tz	ke	o	züe	"	z	n	t	ü	ke	e	n				
d	e	i	tz	ke	züe	-	"	l/z	ü	t	ü	ke	n					
d	e	i	tz	ke	zü	e	"	l/z	ü	t	ü	ke	e	n				
n	e	za	ke	ta	n	"	n	e	n	za	ke	ta	n					
h	e	za	ke	k/a-na	n	"	h	e	n	za	ke	k/a-na	n					
g	e	t	za	ke	gü	n	"	g	e	n	t	za	ke	gü	n			
z	e	t	za	ke	zü	n	"	z	e	n	t	za	ke	zü	n			
z	e	t	za	ke	e	züe	"	z	e	n	t	za	ke	e	züe	n		
d	e	i	t	za	ke	e	ta	"	n	e	i	t	za	ke	k/a-na	n		
d	e	i	t	za	ke	k/a-na	k/a-na	"	h	e	i	t	za	ke	o	n		
d	e	i	t	za	ke	o	gü	"	ge	n	e	i	t	za	ke	zü	n	
d	e	i	t	za	ke	ta	zü	"	ze	n	e	i	t	za	ke	züe	n	
d	e	i	t	za	ke	zü	züe	"	ze	n	e	i	t	za	ke	gü	e	n
d	e	i	t	za	ke	gü	-	"	l/z/b	e	i	t	za	ke	e	n		
d	e	i	t	za	ke	züe	e	"	l/z/b	e	i	t	za	ke	ta	e	n	

Mendebalean

		NOR								
	zinez		ustez							
	nor/zer	nori	nor/zer	nori						
i Z a n	n	a Za	te ke		ba	n	inza	te ke	n	
	h	a Za	te ke		"	h	inza	te ke	"	
	g	a ra	te ke		"	g	inza	te ke	"	
	z	a ra	te ke		"	z	inza	te ke	"	
	z	a ra	te ke	e	"	z	inza	te ke	e	
	d	a -	te ke		"	l/z	iza/a	te ke	"	
	d	ira	te ke		"	l/z	ira	te ke	"	
	n	a xa i	ke	gu		"	n	inxa	ke	gu
	h	a xa i	ke	o		"	h	inxa	ke	o
g	a xa i	ke	k/a-na	z	"	g	inxa	ke	k/a-na	z a
z	a xa i	ke	ta	z	"	z	inxa	ke	ta	z a
z	a xa i	ke	zue	z e	"	z	inxa	ke	zue	z e
-	ja i	ke	zu		"	l	ixa/ja	ke	zu	
-	ja i	ke	e	z	"	l	ixa/ja	ke	e	z a
n i e	n	a i	te ke		"	n	ein	te ke	"	
	h	a i	te ke		"	h	ein	te ke	"	
	g	a i	te ke	z a	"	g	ein	te ke	z a	
	z	a i	te ke	z a	"	z	ein	te ke	z a	
	z	a i	te ke	z e	"	z	ein	te ke	z e	
	d	a i	te ke		"	l/z/b	ei	te ke	"	
	d	a i	te ke	z a	"	l/z/b	ei	te ke	z a	
	n	a i	ke	gu		"	n	ein	ke	gu
	h	a i	ke	o		"	h	ein	ke	o
g	a i	ke	k/a-na	z a	"	g	ein	ke	k/a-na	z a
z	a i	ke	ta	z a	"	z	ein	ke	ta	z a
z	a i	ke	zue	z e	"	z	ein	ke	zue	z e
d	a i	ke	zu		"	l/z/b	ei	ke	zu	
d	a i	ke	e	z a	"	l/z/b	ei	ke	e	z a

		NORK												
	zinez (nor 1° + nor/zer3°)		ustez											
	nor	nori	nork											
n U e	n	a U	ke	t	nor 1°	ba	n	e nd u	ke	t _a	n			
	h	a U	ke	k-n		"	h	e nd u	ke	k/a-n _a	"			
	g	a i t u	ke	-		"	g	e nd u	ke	-	z a			
	z	a i t u	ke	e		"	z	e nd u	ke	e	z a			
	z	a i t u	ke	gu		"	z	e nd u	ke	gu	z a			
			e	zu		"			e	zu	"			
				zue		"				zue	"			
	d	a U	ke	t _a		z	nor / zer 3°	"	n	e u	ke		z a	
	d	a U	ke	k-n		z		"	h	e u	ke		z a	
d	a U	ke	-	z	"	g		e nd u	ke		z a			
d	a U	ke	e	z	"	z		e nd u	ke		z a			
d	a U	ke	gu	z	"	z		e nd u	ke	e	z a			
d	a U	ke	zu	z	"	l		e u	ke		z a			
d	a U	ke	zue	z	"	l		e u	ke	e	z a			
d	a U ts	ke	zue	t _a	z	"		n	e u ts	ke	ta	z a		
d	a U ts	ke	o	k-n	z	"		h	e u ts	ke	gu	z a		
d	a U ts	ke	e	-	z	"	g	e nd u ts	ke	e	z a			
d	a U ts	ke	k/a-na	e	z	"	z	e nd u ts	ke	k/a-na	z a			
d	a U ts	ke	gu	gu	z	"	z	e nd u ts	ke	o	e	z a		
d	a U ts	ke	ta	zu	z	"	l/z	e u ts	ke	zu	z a			
d	a U ts	ke	zu	zue	z	"	l/z	e u ts	ke	zue	e	z a		
n i G e	n	a gi	ke	t _a		nor 1°	"	n	e n gi	ke	t _a	"		
	h	a gi	ke	k/a-n _a			"	h	e n gi	ke	k/a-n _a	"		
	g	a gi	ke	-	z a		"	g	e n gi	ke	-	z a		
	z	a gi	ke	e	z a		"	z	e n gi	ke	e	z a		
	z	a gi z	ke	gu	z a		"	z	e n gi z	ke	gu	z a		
				zu			"				zu			
				zue			"				zue			
	d	a gi	ke	zue	t _a		z a	nor / zer 3°	"	n	e gi	ke	k/a-na	z a
	d	a gi	ke	o	k/a-n _a		z a		"	h	e gi	ke	o	z a
d	a gi	ke	e	-	z a	"	g		e n gi	ke	zu	z a		
d	a gi	ke	k/a-na	e	z a	"	z		e n gi	ke	zue	z a		
d	a gi	ke	gu	gu	z a	"	z		e n gi	ke	gu	e	z a	
d	a gi	ke	ta	zu	z a	"	l/z/b		e gi	ke	e	z a		
d	a gi z	ke	zu	zue	z a	"	l/z/b		e gi	ke	ta	e	z a	

OROTAKO

NOR														
zinez						ustez								
i Z a n	n	a	iza	ke		ba	n	inza	ke	n				
	h	a	iza	ke		"	h	inza	ke	n				
	g	a	iza (ira)	ke		"	g	inza (in-a)	ke	n				
	z	a	iza (ira)	ke		"	z	inza (in-a)	ke	n				
	z	a	iza (ira)	ke	e	"	z	inza (in-a)	ke	e	n			
	d/-	a	-	ke		"	l/z	e iza/-	ke		n			
	d/-	iza	(ira)	ke	e	"	l/z	iza (ira)	ke	e	n			
	n	a	iza	i	ke	e	"	n	inza	i	ke	zu	n	
	h	a	iza	i	ke	zu	"	h	inza	i	ke	k/a-na	n	
	g	a	iza	i	ke	gu	"	g	inza	i	ke	gu	n	
z	a	iza	i	ke	zue	"	z	inza	i	ke	o	n		
z	a	iza	i	tz	ke	k-n	"	z	inza	i	tz	ke	zue	n
-	za		i	ke	o	"	l/z	iza	i	ke	ta	n		
-	za		i	tz	ke	t	"	l/z	iza	i	tz	ke	e	n
e i n	n	a	i	ke		n	"	n	e in	ke		n		
	h	a	i	ke		n	"	h	e in	ke		n		
	g	a	i	ke		n	"	g	e in	ke		n		
	z	a	i	ke		n	"	z	e in	ke		n		
	z	a	i	tz	ke	eH	"	z	e in	tz	ke	eH		
	d	a	i	ke		n	"	l/z/b	e i	ke		n		
	d	a	i	tz	ke	eH	"	l/z/b	e i	tz	ke	eH		
	n	a	i	ke	zue	n	"	n	e in	ke	gu	n		
	h	a	i	ke	zu	n	"	h	e in	ke	o	n		
	g	a	i	ke	e	n	"	g	e in	ke	k/a-na	n		
z	a	i	ke	k/a-na	n	"	z	e in	ke	ta	n			
z	a	i	tz	ke	ta	n	"	z	e in	tz	ke	zue	n	
d	a	i	ke	gu	n	"	l/z/b	e i	ke	zu	n			
d	a	i	tz	ke	o	n	"	l/z/b	e i	tz	ke	e	n	
E Z a n	n	a/e	za	ke		ta	n							
	h	a/e	za	ke		k/a-na	n							
	g	a e/i	t za	ke		gu	n							
	z	a e/i	t za	ke		zu	n							
	z	a e/i	t za	ke	e	zue	n							
						-	n							
						e	n							
	d	e i tz	za	ke	e	ta	n							
	d	e i tz	za	ke	k/a-na	k/a-na	n							
	d	e i tz	za	ke	o	gu	n							
d	e i tz	za	ke	ta	zu	n								
d	e i tz	za	ke	zu	zue	n								
d	e i tz	za	ke	gu	-	n								
d	e i tz	za	ke	zue	e	n								
N O R K	zinez (nor/zer 1°2°3°)													
	zinez						ustez							
	n	a	u	ke		t	n							
	h	a	u	ke		k-n	n							
	g	a e/i	t u	ke		gu	n							
	z	a e/i	t u	ke		zu	n							
	z	a e/i	t u	ke	e	zue	n							
	d	a	u	ke		-	n							
	d	a e/i	tz	u	ke	e	n							
	e U n	ustez												
ba		n	e/i	nd	u	ke	ta	n						
"		h	e/i	nd	u	ke	k/a-na	n						
"		g	e/i	n	t u	ke	gu	n						
"		z	e/i	n	t u	ke	zu	n						
"		z	e/i	n	t u	ke	e	zue	n					
"		n	e/i	tz	u	ke		n						
"		h	e/i	tz	u	ke		n						
"		gu	n e/i	tz	u	ke		n						
"		zu	n e/i	tz	u	ke	e	n						
"	zu	n e/i	tz	u	ke		n							
"	l/z	e/i	tz	u	ke		n							
"	l/z	e/i	tz	u	ke	e	n							
"	n	e	u	tz	ke	ta	n							
"	h	e	u	tz	ke	zue	n							
"	gu	n e	u	tz	ke	e	n							
"	zu	n e	u	tz	ke	k/a-na	n							
"	zu	n e	u	tz	ke	o	e	n						
"	l/z	e	u	tz	ke	zu	n							
"	l/z	e	u	tz	ke	gu	e	n						
nor 1° 2° 3°	zinez (nor/zer 1°2°3°)													
	zinez						ustez							
	n	a/e	za	ke		ta	n							
	h	a/e	za	ke		k/a-na	n							
	g	a e/i	t za	ke		gu	n							
	z	a e/i	t za	ke		zu	n							
	z	a e/i	t za	ke	e	zue	n							
						-	n							
						e	n							
	d	e i tz	za	ke	e	ta	n							
d	e i tz	za	ke	k/a-na	k/a-na	n								
d	e i tz	za	ke	o	gu	n								
d	e i tz	za	ke	ta	zu	n								
d	e i tz	za	ke	zu	zue	n								
d	e i tz	za	ke	gu	-	n								
d	e i tz	za	ke	zue	e	n								
nor 1° 2° 3°	ustez													
	"	n	e	i tz	za	ke	k/a-na	n						
	"	h	e	i tz	za	ke	o	n						
	"	gu	n e	i tz	za	ke	zu	n						
	"	zu	n e	i tz	za	ke	zue	n						
	"	zu	n e	i tz	za	ke	gu	e	n					
	"	l/z/b	e	i tz	za	ke	e	n						
	"	l/z/b	e	i tz	za	ke	ta	e	n					

Elaide : erranaldi zonbait

NOR				NORK					
		<i>orokor</i>	<i>elaide</i>			<i>orokor</i>	<i>elaide</i>		
z a n i	zinez	orai / gero	orai ni gose bihar 12etan, Maulen orai ni hari mintzo bihar 10etan ni hari mintzo	<i>niz</i> <i>nizate</i> <i>nizaio</i> <i>nizaikoe</i>	<i>nu k-n-zu</i> <i>nuke k-n-zu</i> <i>nizio k-n-zu</i> <i>nizikeo k-n-zu</i>	orai / gero	orai harek ni ikusten bihar 10etan, harek ni deiturik orai harek artza ikusten bihar harek ibilteko ahala orai euro bat harek hari zor bihar euro bat harek hari zor	<i>nau</i> <i>nauke</i> <i>du</i> <i>duke</i> <i>deio</i> <i>deikeo</i>	<i>ni k-n-zu</i> <i>nike k-n-zu</i> <i>di k-n-zu</i> <i>dike k-n-zu</i> <i>dio k-n-zu</i> <i>dikeo k-n-zu</i>
		orai	oto bat banu, orai ni Maulen menturaz bihar, ni hari mintzo	<i>ninzate</i> <i>ninzaikoe</i>	<i>ninduke k-n-zu</i> <i>ninzikeo k-n-zu</i>	orai	hemen baliz, harek ni eskerturik menturaz nik poz handi bat harek pagatzez, nik hari betiko zorra	<i>ninduke</i> <i>nuke</i> <i>neikeo</i>	<i>nindike k-n-zu</i> <i>nike k-n-zu</i> <i>nikeo k-n-zu</i>
		lehen	atzo 10etako hor jakin banu, ni atzo Maulen atzo ni hari mintzo elestari ederra baizen, ni egun osoa hari beha egonen	<i>ninzan</i> <i>ninzaten</i> <i>ninzaion</i> <i>ninzaikoeon</i>	<i>nindu a-na-zu n</i> <i>ninduke a-na-zu n</i> <i>ninzio a-na-zu n</i> <i>ninzikeo a-na-zu n</i>	lehen	atzo harek ni ikusi jakin balu, harek ni eskerturik atzo nik artza ikusi artza ikustez, lotsa handi bat atzo euro bat nik hari zor harek pagatu balu, nik hari zor	<i>ninduen</i> <i>ninduken</i> <i>nuen</i> <i>nuken</i> <i>neion</i> <i>neikeon</i>	<i>nindi a-na-zu n</i> <i>nindike a-na-zu n</i> <i>ni a-na-zu n</i> <i>nike a-na-zu n</i> <i>nio a-na-zu n</i> <i>nikeo a-na-zu n</i>
z i e	zinez	orai / gero	orai ni euskaraz mintza nahi badu ni hari mintza nahi du ni hari mintza	<i>naiteke</i> <i>naikoe</i> <i>naikoeon</i>	<i>niteke k-n-zu</i> <i>nikeo k-n-zu</i> <i>nikeo a-na-zu n</i>	orai / gero	bihar harek ni deit orai ogia harek eros bihar ogia harek guri ekar	<i>ne(a)zake</i> <i>dezake</i> <i>deizakegu</i>	<i>nizake k-n-zu</i> <i>dizake k-n-zu</i> <i>dizakegu k-n-zu</i>
		orai	orai nahi banu, ni mintza nahi balu, ni hari mintza nahi luke ni hari mintza	<i>neinteke</i> <i>neinkeo</i> <i>neinkeon</i>	<i>ninteke k-n-zu</i> <i>ninkeo k-n-zu</i> <i>ninkeo a-na-zu n</i>	orai	nahi balu, harek ni deit sosa balu, harek ogia eros menturaz, ogia harek hari ekar	<i>nenzake</i> <i>lezake</i> <i>leizakeo</i>	<i>ninzake k-n-zu</i> <i>lizake k-n-zu</i> <i>lizakeo k-n-zu</i>
		lehen	atzo ni mintza atzo ni hari mintza nahi zuen ni hari mintza	<i>neinteken</i> <i>neinkeon</i> <i>neinkeon</i>	<i>ninteke a-na-zu n</i> <i>ninkeo a-na-zu n</i> <i>ninkeo a-na-zu n</i>	lehen	atzo harek ni deit sosa bazuen, ogia berak eros atzo ogia harek hari ekar	<i>nenzaken</i> <i>zezaken</i> <i>zeizakeon</i>	<i>ninzake a-na-zu n</i> <i>zizake a-na-zu n</i> <i>zizakeo a-na-zu n</i>

Erranaldi horiek zure gisa molda detzakezu : **ni, gu, hura, hurak** // **nik, guk, harek, haiek**

ELAIDE : taula

NOR																															
zinez	ustez																														
<i>nor</i>	<i>nor</i>																														
i Z a n	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n u ke </td> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n in d u ke </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>k-n-zu</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>ba</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> n </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> g i t u ke </td> <td style="text-align: center;"> g in t u ke </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> d i t u ke </td> <td style="text-align: center;"> l/z i t u ke </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>n</i> </td> </tr> </table>	n u ke	n in d u ke	<i>k-n-zu</i>	<i>ba</i>	n	g i t u ke	g in t u ke			<i>k/a-n_a-zu</i>	d i t u ke	l/z i t u ke			<i>n</i>															
n u ke	n in d u ke	<i>k-n-zu</i>	<i>ba</i>	n																											
g i t u ke	g in t u ke			<i>k/a-n_a-zu</i>																											
d i t u ke	l/z i t u ke			<i>n</i>																											
<i>nori</i>																															
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n iz i ke gu </td> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n inz i ke ta </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>k-n-zu</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>ba</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> n </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> g iz i ke ta </td> <td style="text-align: center;"> g inz i ke o/e </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> - z i tz ke o/e </td> <td style="text-align: center;"> l/z iz i tz ke gu </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> </tr> </table>	n iz i ke gu	n inz i ke ta	<i>k-n-zu</i>	<i>ba</i>	n	g iz i ke ta	g inz i ke o/e			<i>k/a-n_a-zu</i>	- z i tz ke o/e	l/z iz i tz ke gu			<i>k/a-n_a-zu</i>	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n in (te) ke ta </td> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n in (te) ke ta </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>ba</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> n </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> g i (te) ke gu </td> <td style="text-align: center;"> g in (te) ke gu </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> d i (te) z ke o/e </td> <td style="text-align: center;"> l/z/b i (te) z ke o/e </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> </tr> </table>	n in (te) ke ta	n in (te) ke ta	<i>k/a-n_a-zu</i>	<i>ba</i>	n	g i (te) ke gu	g in (te) ke gu			<i>k/a-n_a-zu</i>	d i (te) z ke o/e	l/z/b i (te) z ke o/e			<i>k/a-n_a-zu</i>
n iz i ke gu	n inz i ke ta	<i>k-n-zu</i>	<i>ba</i>	n																											
g iz i ke ta	g inz i ke o/e			<i>k/a-n_a-zu</i>																											
- z i tz ke o/e	l/z iz i tz ke gu			<i>k/a-n_a-zu</i>																											
n in (te) ke ta	n in (te) ke ta	<i>k/a-n_a-zu</i>	<i>ba</i>	n																											
g i (te) ke gu	g in (te) ke gu			<i>k/a-n_a-zu</i>																											
d i (te) z ke o/e	l/z/b i (te) z ke o/e			<i>k/a-n_a-zu</i>																											
<i>nori</i>																															
e i n	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n i (te) ke ta </td> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n in (te) ke ta </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>ba</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> n </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> g i (te) ke gu </td> <td style="text-align: center;"> g in (te) ke gu </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> d i (te) z ke o/e </td> <td style="text-align: center;"> l/z/b i (te) z ke o/e </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> </tr> </table>	n i (te) ke ta	n in (te) ke ta	<i>k/a-n_a-zu</i>	<i>ba</i>	n	g i (te) ke gu	g in (te) ke gu			<i>k/a-n_a-zu</i>	d i (te) z ke o/e	l/z/b i (te) z ke o/e			<i>k/a-n_a-zu</i>															
n i (te) ke ta	n in (te) ke ta	<i>k/a-n_a-zu</i>	<i>ba</i>	n																											
g i (te) ke gu	g in (te) ke gu			<i>k/a-n_a-zu</i>																											
d i (te) z ke o/e	l/z/b i (te) z ke o/e			<i>k/a-n_a-zu</i>																											

NORK																																											
zinez	ustez																																										
<i>nor</i>	<i>nork</i>																																										
e U n	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n i ke </td> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n in d i ke </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>-/e</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>nor 1°</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>ba</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> n </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> g i t i ke </td> <td style="text-align: center;"> g in t i ke </td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>n</i> </td> </tr> </table>	n i ke	n in d i ke	<i>k/a-n_a-zu</i>	<i>-/e</i>	<i>nor 1°</i>	<i>ba</i>	n	g i t i ke	g in t i ke					<i>n</i>																												
n i ke	n in d i ke	<i>k/a-n_a-zu</i>	<i>-/e</i>	<i>nor 1°</i>	<i>ba</i>	n																																					
g i t i ke	g in t i ke					<i>n</i>																																					
<i>nork</i> <i>nor</i>																																											
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; text-align: center;"> d i t i ke </td> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n i t i ke </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> t </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>nor / zer 3°</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>ba</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> n </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> g i t i ke </td> <td style="text-align: center;"> g in i t i ke </td> <td></td> <td style="text-align: center;"> gu </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>n</i> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> - i t i ke </td> <td style="text-align: center;"> l/z i t i ke </td> <td></td> <td style="text-align: center;"> -/e </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>n</i> </td> </tr> </table>	d i t i ke	n i t i ke	<i>k/a-n_a-zu</i>	t	<i>nor / zer 3°</i>	<i>ba</i>	n	g i t i ke	g in i t i ke		gu			<i>n</i>	- i t i ke	l/z i t i ke		-/e			<i>n</i>	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n i z ke ta </td> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n i t i ke </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> t </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>nor / zer 3°</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>ba</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> n </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> g i z ke ta </td> <td style="text-align: center;"> g in i z ke ta </td> <td></td> <td style="text-align: center;"> gu </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>n</i> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> - i z ke o/e </td> <td style="text-align: center;"> l/z i z ke o/e </td> <td></td> <td style="text-align: center;"> -/e </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>n</i> </td> </tr> </table>	n i z ke ta	n i t i ke	<i>k/a-n_a-zu</i>	t	<i>nor / zer 3°</i>	<i>ba</i>	n	g i z ke ta	g in i z ke ta		gu			<i>n</i>	- i z ke o/e	l/z i z ke o/e		-/e			<i>n</i>
d i t i ke	n i t i ke	<i>k/a-n_a-zu</i>	t	<i>nor / zer 3°</i>	<i>ba</i>	n																																					
g i t i ke	g in i t i ke		gu			<i>n</i>																																					
- i t i ke	l/z i t i ke		-/e			<i>n</i>																																					
n i z ke ta	n i t i ke	<i>k/a-n_a-zu</i>	t	<i>nor / zer 3°</i>	<i>ba</i>	n																																					
g i z ke ta	g in i z ke ta		gu			<i>n</i>																																					
- i z ke o/e	l/z i z ke o/e		-/e			<i>n</i>																																					
<i>nork</i> <i>nor</i> <i>nori</i>																																											
E Z A n	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n i za ke </td> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n in za ke </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>-/e</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>nor 1°</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>ba</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> n </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> g i t za ke </td> <td style="text-align: center;"> g in t za ke </td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>n</i> </td> </tr> </table>	n i za ke	n in za ke	<i>k/a-n_a-zu</i>	<i>-/e</i>	<i>nor 1°</i>	<i>ba</i>	n	g i t za ke	g in t za ke					<i>n</i>																												
n i za ke	n in za ke	<i>k/a-n_a-zu</i>	<i>-/e</i>	<i>nor 1°</i>	<i>ba</i>	n																																					
g i t za ke	g in t za ke					<i>n</i>																																					
<i>nork</i> <i>nor</i> <i>nori</i>																																											
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; text-align: center;"> d i t za ke </td> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n i t za ke </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> t/da </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>nor / zer 3°</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>ba</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> n </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> g i t za ke </td> <td style="text-align: center;"> g in i t za ke </td> <td></td> <td style="text-align: center;"> gu </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>n</i> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> - i t za ke </td> <td style="text-align: center;"> l/z/b i t za ke </td> <td></td> <td style="text-align: center;"> -/e </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>n</i> </td> </tr> </table>	d i t za ke	n i t za ke	<i>k/a-n_a-zu</i>	t/da	<i>nor / zer 3°</i>	<i>ba</i>	n	g i t za ke	g in i t za ke		gu			<i>n</i>	- i t za ke	l/z/b i t za ke		-/e			<i>n</i>	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n i t za ke ta </td> <td style="width: 30%; text-align: center;"> n i t za ke </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>k/a-n_a-zu</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> t/da </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>nor / zer 3°</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> <i>ba</i> </td> <td style="width: 10%; text-align: center;"> n </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> g i t za ke gu </td> <td style="text-align: center;"> g in i t za ke gu </td> <td></td> <td style="text-align: center;"> gu </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>n</i> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;"> - i t za ke o/e </td> <td style="text-align: center;"> l/z/b i t za ke o/e </td> <td></td> <td style="text-align: center;"> -/e </td> <td></td> <td></td> <td style="text-align: center;"> <i>n</i> </td> </tr> </table>	n i t za ke ta	n i t za ke	<i>k/a-n_a-zu</i>	t/da	<i>nor / zer 3°</i>	<i>ba</i>	n	g i t za ke gu	g in i t za ke gu		gu			<i>n</i>	- i t za ke o/e	l/z/b i t za ke o/e		-/e			<i>n</i>
d i t za ke	n i t za ke	<i>k/a-n_a-zu</i>	t/da	<i>nor / zer 3°</i>	<i>ba</i>	n																																					
g i t za ke	g in i t za ke		gu			<i>n</i>																																					
- i t za ke	l/z/b i t za ke		-/e			<i>n</i>																																					
n i t za ke ta	n i t za ke	<i>k/a-n_a-zu</i>	t/da	<i>nor / zer 3°</i>	<i>ba</i>	n																																					
g i t za ke gu	g in i t za ke gu		gu			<i>n</i>																																					
- i t za ke o/e	l/z/b i t za ke o/e		-/e			<i>n</i>																																					
<i>nork</i> <i>nor</i> <i>nori</i>																																											

Trinko zonbait

<i>zinez</i>	<i>ustez</i>	<i>aditza</i>
agi	engi	egin
ai	en _a i	e _a in
akar	ekar	ekarri
aki	enki	ekin
aki	eki	iakin(jakin)
akus	ekus	ikusi
ama	ema	eman
antzu	entzu	entzun
arakuts	erakuts	erakutsi
ari	eri	jarin
aroa	eroa	eroan
arrai	inderrai	jarraiki
atxe	entxe	etxeki
atza	entza	etzan
au	en _a u	e _a un
auk	euk	euki
autso	eutso	eutsi
azagu	indezagu	ezagutu
erautso	erautso	erauntsi
eriz	eriz	eritzi
eros	eros	erosi
igor	igor	igorri
ihardets	ihardets	ihardetsi
ihardu	ihardu	ihardun
iharduki	iharduki	iharduki
io	erra	esan/erran
irakats	irakats	irakatsi
irau	irau	iraun
irudi	irudi	irudi
oa	indoa	ioan(joan)
utz	utz	utzi

N O R			
<i>nor / zer : eragile</i>			
<i>zinez</i>	<i>ustez</i>		<i>aditza</i>
n a go	n e n go	en	egon
h a go	h e n go	en	
g a go z	g e n go z	en	
z a go z	z e n go z	en	
z a go z te	z e n go z te	n	
d a go	l/z/b e go	en	
d a go z	l/z/b e go z	en	
n a tor	n e n tor	en	etorri
h a tor	h e n tor	en	
g a to: z	g e n to: z	en	
z a to: z	z e n to: z	en	
z a to: z te	z e n to: z te	n	
d a tor	l/z/b e tor	en	
d a to: z	l/z/b e to: z	en	
n a bil	n e n bil	en	ebili
h a bil	h e n bil	en	
g a bil z _a	g e n bil z	en	
z a bil z _a	z e n bil z	en	
z a bil z _a te	z e n bil z _a te	n	
d a bil	l/z/b e bil	en	
d a bil z _a	l/z/b e bil z	en	
n oa	n i n _a oa	n	joan
h oa	h i n _a oa	n	(ioan)
g oa z	g i n _a oa z	en	
z oa z	z i n _a oa z	en	
z oa z te	z i n _a oa z te	n	
d oa	l/z/b i oa	n	
d oa z	l/z/b i oa z	en	

N O R K			
<i>nor / zer : jasaile</i>			
<i>zinez</i> <i>nor / zer 1°2°3°</i>	<i>ustez</i> <i>nor / zer 3°</i>		<i>aditza</i>
n a rabil	t	n e rabil	tz _{a/e} n erabil
h a rabil	k-n	h e rabil	tz _{a/e} n
g a rabil	gu	gi n e rabil	tz _{a/e} n
z a rabil	zu	zi n e rabil	tz _{a/e} n
z a rabil tz _a	zue	zi n e rabil	tz _a te n
d a rabil	-	l/z/b e rabil	tz _{a/e} n
d a rabil tz _a	te	l/z/b e rabil	tz _a te n
n a rama	t	n e rama	tz _a n eramán
h a rama	k-n	h e rama	tz _a n
g a rama	gu	gi n e rama	tz _a n
z a rama	zu	zi n e rama	tz _a n
z a rama tz _a	zue	zi n e rama	tz _a te n
d a rama	-	l/z/b e rama	tz _a n
d a rama tz _a	te	l/z/b e rama	tz _a te n
n a u	Ka t	n e u	Z Ka n euki
h a u	Ka k-n	h e u	Z Ka n (eduki)
g a u	Ka gu	gi n e u	Z Ka n (ukan)
z a u	Ka zu	zi n e u	Z Ka n
z a u Z Ka	zue	zi n e u	Z Ka te n
d a u	Ka -	l/z/b e u	Z Ka n
d a u Z Ka	te	l/z/b e u	Z Ka te n
d a Z ki	t	n e	Z ki en jakin
d a Z ki	k-n	h e	Z ki en (iakín)
d a Z ki	gu	gi n e	Z ki en
d a Z ki	zu	zi n e	Z ki en
d a Z ki	zue	zi n e	Z ki te n
d a Z ki	-	l/z/b e	Z ki en
d a Z ki	te	l/z/b e	Z ki te n

IRON

Egituraz :														
eUn (ustezko oraia)														
eun						iron								
nor						nork								
nor 1 ² °	n	i	nd	u	t	n	i	nd	iro	t	nork	e		
	h	i	nd	u	k/n	h	i	nd	iro	k/n				
	g	i	n	t	gu	g	i	n	t	iro			gu	
	z	i	n	t	zu	z	i	n	t	iro			zu	
	z	i	n	t	zue	z	i	n	t	iro			zue	
nork						nor/zer								
nor/zer 3°	n	i	t	u		n	i	t	iro		nork	e		
	h	i	t	u		h	i	t	iro					
	gi	n	i	t	u		gi	n	i	t			iro	
	zi	n	i	t	u		zi	n	i	t			iro	
	zi	n	i	t	u	e	zi	n	i	t			iro	e
	l	i	t	u		l	i	t	iro					
l	i	t	u	e		l	i	t	iro	e				

nor 1²°

nahi balu harek ni deit **nenzake** / **nindiro**
 nahi banu nik hi deit **henzaket** / **hindirot**
 nahi balu harek gu deit **gentzake** / **gintiro**
 nahi banu nik zu deit **zentzaket** / **zintiro**
 nahi baginu guk zuek deit **zentzakeegu** / **zintiroegu**
 nahi balu harek zu deit **zentzake** / **zintiro**
 nahi balue haiek zu deit **zentzakee** / **zintiroe**

Erran-nahiaz :															
“ EZAKE / EGIKE ” (ustezko oraia)															
ezan						iron									
nor						nork									
nor 1 ² °	n	e	n	za	ke	t	n	i	nd	iro	t	nork	e		
	h	e	n	za	ke	k/n	h	i	nd	iro	k/n				
	g	e	n	t	za	ke	gu	g	i	n	t			iro	gu
	z	e	n	t	za	ke	zu	z	i	n	t			iro	zu
	z	e	n	t	za	ke	zue	z	i	n	t			iro	zue
nork						nor/zer									
nor/zer 3°	n	e	t	za	ke		n	i	t	iro		nork	e		
	h	e	t	za	ke		h	i	t	iro					
	ge	n	e	t	za	ke		gi	n	i	t			iro	
	ze	n	e	t	za	ke		zi	n	i	t			iro	
	ze	n	e	t	za	ke	e	zi	n	i	t			iro	e
	l	e	t	za	ke		l	i	t	iro					
l	e	t	za	ke	e	l	i	t	iro	e					

nor / zer 3°

nahi banu ogia nik ekar **nezake** / **niro** (ogiak : **netzake** / **nitiro**)
 nahi bahu ogia hik ekar **hezake** / **hiro** (ogiak : **hetzake** / **hitiro**)
 nahi baginu ogia guk ekar **genezake** / **giniro** (ogiak : **genetzake** / **ginitiro**)
 nahi bazinu ogia zuk ekar **zenezake** / **ziniro** (ogiak : **zenetzake** / **zinitiro**)
 nahi bazinue ogia zuek ekar **zenezakee** / **ziniroe** (ogiak : **zenetzakee** / **zinitiroe**)
 nahi balu ogia harek ekar **lezake** / **liro** (ogiak : **letzake** / **litiro**)
 nahi balue ogia haiek ekar **lezakee** / **liroe** (ogiak : **letzakee** / **litiroe**)

LAU ADITZ LAGUNTZAILEAK

LATIN EGITURA

INDIKATIBO	INDIKATIBO		INDIKATIBO		INDIKATIBO		INDIKATIBO		INDIKATIBO	
	lehen	orain	lehen	orain	lehen	orain	lehen	orain	lehen	orain
INPERATIBO	lehen	orain	EDIN	NOR	NOR NORI	EDUN	NOR 1° 2°	NOR NORK	NOR / ZER 3°	NOR NORI NORK
	lehen	orain								
SUBJUNTIBO	lehen	orain	EDIN	NOR	NOR NORI	EDUN	NOR 1° 2°	NOR NORK	NOR / ZER 3°	NOR NORI NORK
	lehen	orain								
POTENTZIALA	hipotetiko	lehen	EDIN	NOR	NOR NORI	EDUN	NOR 1° 2°	NOR NORK	NOR / ZER 3°	NOR NORI NORK
	lehen	orain								
baldintzak	ondorio	lehen	EDIN	NOR	NOR NORI	EDUN	NOR 1° 2°	NOR NORK	NOR / ZER 3°	NOR NORI NORK
	lehen	orain								
baldintzak	lehen	orain	EDIN	NOR	NOR NORI	EDUN	NOR 1° 2°	NOR NORK	NOR / ZER 3°	NOR NORI NORK
	lehen	orain								

EUSKAL EGITURA

INDIKATIBO	INDIKATIBO		INDIKATIBO		INDIKATIBO		INDIKATIBO		INDIKATIBO	
	lehen	orain	lehen	orain	lehen	orain	lehen	orain	lehen	orain
INPERATIBO	lehen	orain	EIN	ZINEZ	USTEZ	EUN	NOR 1° 2°	NOR / ZER 3°	NOR / ZER 3°	NOR 1° 2°
	lehen	orain								
SUBJUNTIBO	lehen	orain	EIN	ZINEZ	USTEZ	EUN	NOR 1° 2°	NOR / ZER 3°	NOR / ZER 3°	NOR 1° 2°
	lehen	orain								
POTENTZIALA	hipotetiko	lehen	EIN	ZINEZ	USTEZ	EUN	NOR 1° 2°	NOR / ZER 3°	NOR / ZER 3°	NOR 1° 2°
	lehen	orain								
baldintzak	ondorio	lehen	EIN	ZINEZ	USTEZ	EUN	NOR 1° 2°	NOR / ZER 3°	NOR / ZER 3°	NOR 1° 2°
	lehen	orain								
baldintzak	lehen	orain	EIN	ZINEZ	USTEZ	EUN	NOR 1° 2°	NOR / ZER 3°	NOR / ZER 3°	NOR 1° 2°
	lehen	orain								

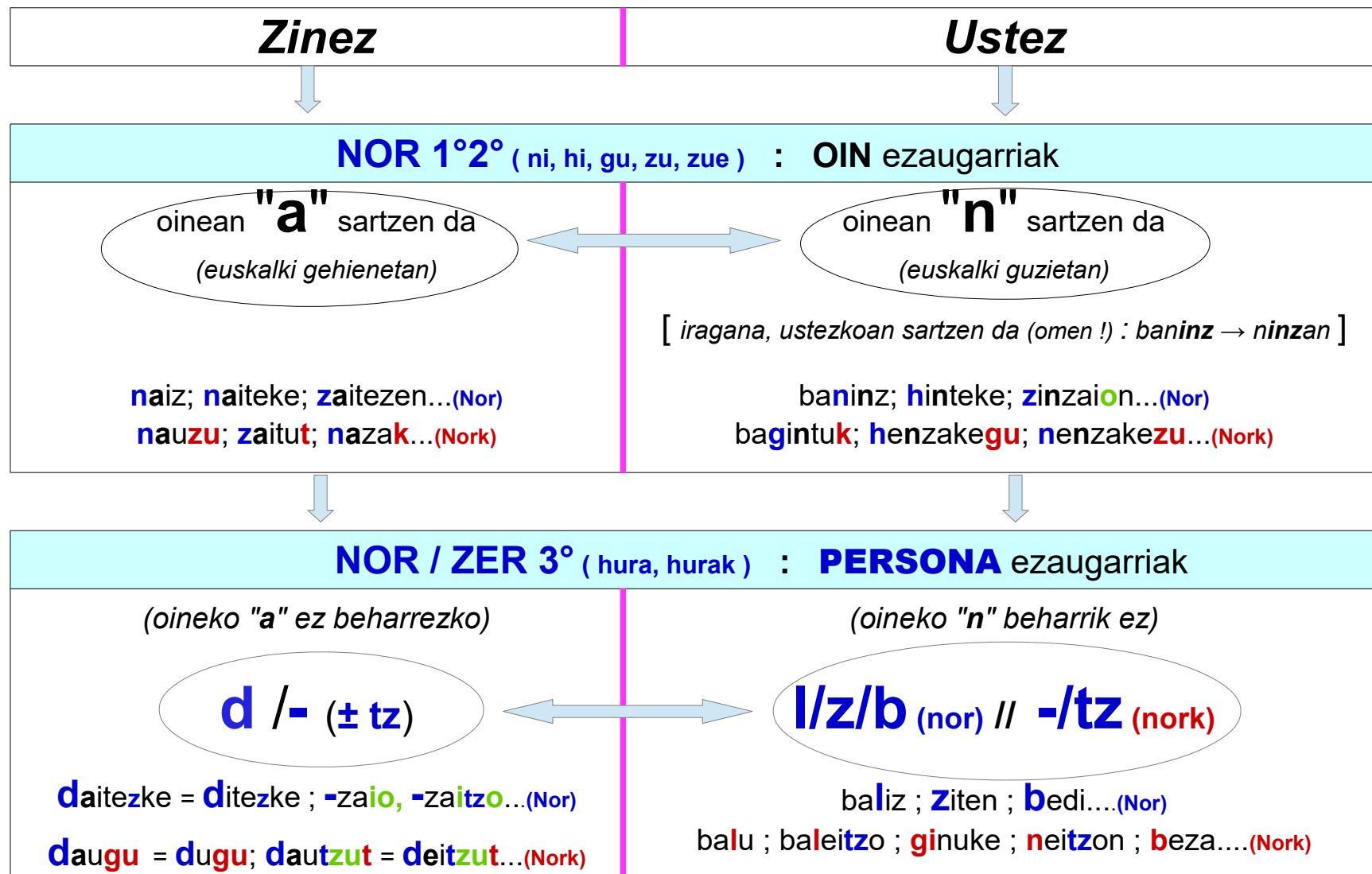
OHAR ZONBAIT ADITZAZ

Euskalzaindiaren tauletan :	oina eta ezaugarriak bereiztea hobe (“ni” : ez da “na” edo “nint”, bainan “n” bera)		
saikatzete : ZINEZ eta USTEZ (euskalet egitura)	ez : Indikatibo, Subjuntibo, Ahalera, ... (latin egitura)		
izan → inzan : baninz, ninzan, ninzake ...	(intzan) : “t” ez da beharrik (ahoskatze gogordura baizik ez baida, “n” eta “z” artean)		
oineko “d” : ahoskera azkartzaile, “n” entzat, edo bi bokalen arteko lotura (ae → ade)	e n u → endu, i n oan → indoan, e n i → endi, zi n en → zinden... zira e → zirade...		
“-ki” aditz atzizki : iraunkortasun adierazle (... ari)	euki, iharduki, etorki, egoki, joanki, gaki, ibilki, eramaki, ekarki, jakinki ... [- erraitera natorki izu = zuri erraitera etorki (etortzen ari) niza izu - daramazki igu = harek guri hurak eramaki (eramaten ari) deiz igu]		
“ke” → “ki” : ahoskeratik idazkerara lerratze	naikeon → nakion, deizkeot → dizkiot ... (nakiok, dizkiok... : “ke” bikoizturik)		
“ke” : “gaitasuna”, “ahala” (beti “gero”-ari begira)	“gaitasuna” izan daiteke :	→ zinezkoa : nizake, dukegu... → ustezkoa : ninzake, genuke...	
menpekoa (subj.) / ahalera (pot.) : beti geroari buruz : “te”, “ke”	“gaiten”, “diten”, “leike”, “naikezun”, “deizakeogu” (Nori-ekin: beti “ke”, ez “ki”)		
“n” oin barnean (nor 1°2°)	→ beti “ustez”aren ezaugarri	i n z, e n di, e n du, e n za, e n bil, e n tor...	
“n” atzizki	→ menpeko oraia (“zinez”ean)	“n” hori ez da iraganaren ezaugarri, “ustez”arena baizik	
“n” oin barnean (nor 1°2°)	→ menpeko oraia (“ustez”ean)	→ nahi luke mintza nei n keo n , nahi nuke deit nei n zazu n ...	
+	→ menpeko iragana	→ nahi zuen mintza nei n keo n , nahi nuen deit nei n zazu n ...	
“n” atzizki	→ indikatibo iragana	→ mintzatu ni n za n , deitu ni n due n , ikusi gi n tuz <u>n</u> ...	

Ahoskera aldaketak	e → i → ü : euskalkien arabera		
eu	ban e ndu	ban i ndu	ban ü ndü
	de e tu	di i tu	d ü tü
	za e tu	za i tu	z ü tü
	ga e tuzu	ga i tuzu	g ü tuzu
eza	ga e tzazu	ga i tzazu	g i tzazü

egitura hutsa oinarriz

NOR				NORK											
		zinez		ustez				zinez		ustez					
		nor/zer		nor/zer				nor/zer		nork					
i Z a n	nor 1º2º	n h g z z	a iz	nor 1º2º	n h g z z	inz		nor 1º2º	n h g z z	a U	t k-n gu zu zue	nor 1º2º	n h g z z	e nu	t k/a-n _a gu zu zue
	nor/zer 3º	d/-		nor/zer 3º	l/z/b	iz		nor/zer 3º	d		- e			- e	
													nor/zer 3º	n h gu zu zu l/z/b l/z/b	n e U
i e n	nor 1º2º	n h g z z	a i	nor 1º2º	n h g z z	e ni e in		nor 1º2º	n h g z z	a za	t k/a-n _a gu zu zue	nor 1º2º	n h g z z	enza	t k/a-n _a gu zu zue
	nor/zer 3º	d		nor/zer 3º	l/z/b	e i		nor/zer 3º	d		- e			- e	
													nor/zer 3º	n h gu zu zu l/z/b l/z/b	n eza

N O R : mendeetan gaindi

i z a n	n iz →	naiz, gara, nazai zu... : "a" oinean sarturik euskalki gehienetan, zineza baieztatzeko bezala
	da/date/dateke →	nor 3° ean (bakun), aditz oina desagerturik : "a" zinezeko ezaugarria soilik (iraganean berdin : "zan/zaten/zateken")
	"g iza" →	gira, zira-e, dira... : iran / iraun aditzatik (nori-ekin, izan : gizaio...) baginra, bazinra → ba gin ra, bazinra → bag ina, baz ina (" r " janik : "n" eta "a" -en artean) ↳ (Mend. eta nori-ekin, izan : baginza, ginzaion...)
	ustez →	ninz [<i>nintz</i> : "t" hori "n" eta "z" arteko ahoskera gogorra, idatzi behar gabea] ↳ " n " oinean sarturik euskalki guzietan, duda-zalantza-ustezkoa adierazteko (nnn...) (nor 1^o2^o)
	nori-ekin →	nizaio : "i" hori eadun-en "u"-tik letorke (zaut, zaugu, dauzu, nizaizu → zait, zaigu, deizu, nizaizu) ("i" datibo derizaio) nor 3° ean : persona ezaugarria "d" desagerturik : - iza i → - za i t/gu/zu/zue/ole zait → zaitzt → zaitz ("tz" → "z" : konsonante aitzinean) edo zaitzat ("a" lotura : konsonante artean)
	elaide/alokutibo →	"eu" erabiltzen da : jin da → jin du -k/n/zu (nori-ekin, izan : nizaio → nizio -k/n/zu)
e i n	g i n →	g i t e n → "te" ("ke"-en oihartzuna) => geroari buruz, asmo, helburu, egingei [menpeko = subjuntibo : frantses eta españolez "que"]
	g i t e n →	g a i t e n : "a" oinean sarturik euskalki gehienetan, zineza baieztatzeko bezala
	n e n i n →	nendin : "d" sarturik, " n "-aren azkartzaile, luzatzaile bezala (palatalizazio azkartzaile) ↳ (berdin : ganik → gandik ; orainik → oraindik ; bazine → bazinde ; inoan → indoan ; enu → endu...) [nindoan : aditza " ioan " (ez : idoan) - nendin : aditza " ein " (ez : edin) – inderrai : aditza "iarrai" (ez idarra)...]
	n i n →	nain → nadin : "d" sarturik, " nendin " en kutsaduraz, edo : "a" eta "i" -en arteko azkardura (" nain " ere usu erabilik da)
	n i o n →	naion → naikeon (Erdial. : " nakion ") : " ke " => geroari buruz, asmo, helburu, egingei (beti " ke " nori-ekin , ez "te", ez "ki")
	g e n i t e n →	g e i n t e n → g i n t e n : ni → in : " n " lekuz aldaturik, " i "-en inguruan (ahoskera aisatzeko ?)

N O R K : mendeetan gaindi

e U n	anitza (nor/zer 3°) →	<p>d e tz gu → d e tz u gu → d e t u gu / d i t u gu / d ü t ü gü</p> <p>ba n eu → ba n e tz u → ba n e t u / ba n i t u / ba n ü t ü</p> <p>↳ " tz " oin barnean sarturik (e tz u → e tz u → e t u / i t u / ü t ü)</p> <p>(Mendebaldean hitz bukaeran : d au gu → d o gu → d o gu tz → d o gu z)</p>
	ustez →	<p>ba n enu zu → ba n endu zu → banenduzu / baninduzu / banündüzü</p> <p>↳ "d" gehiturik, "n"-aren azkartzaile bezala (nor 1° 2°)</p> <p>(berdin : inoan→indoan ; iniro→indiro ; eni→endi ;...)</p> <p style="text-align: center;">[indoan : aditza "ioan" (ez : idoan) - endun : aditza "eun" (ez : edun) – indezaguz : aditza "ezagu"...]</p> <p>ba gu en tz u → ba gu n e tz u → ba ge n e t u / ba gi n i t u / ba gü n ü t ü (e → i → ü)</p> <p>↳ (gu → ge/gi : "u" aldatzen, ez desagertzen) (gu enu → gu neu : "n" ustezkoa edo lotura, edo biak ?)</p>
	nori-ekin →	<p>d au t → d ai t → dei t ("u" → "i" : datibo derizaio)</p> <p>gu enu on → gu neu on → gu nei on → ge nei on (elaidekoan : gi ni o-a/na/zu-n)</p> <p>↳ (gu → ge/gi : "u" aldatzen, ez desagertzen) (gu enu → gu neu : "n" ustezkoa edo lotura, edo biak ?)</p> <p>anitza oinaren ondotik : d e u tz o gu → d e i tz o gu (Mend. : d e u ts o gu z : anitza bikoizturik)</p>
	elaide/alokutibo →	<p>oineko "e / u" guziak → "i" : banendu / banindu / banündü → banindi-k/n/zu</p>
E Z A n	anitza (nor/zer 3°) →	<p>d e tz zake → d e t zake ("z" ez da bikoizten)</p> <p>↳ " tz " oin barnean sarturik (elaidekoan, eza → iza : ditzake-k/n/zu)</p> <p>(oinaren ondotik ere ikusten da : dezatzke / dezazzke) (zonbait aldi bikoizturik : dezazzke, dituzzte bezala)</p>
	ustez →	<p>ba gu enza → ba gu neza → ba ge neza → ba gi neza (elaidekoan, eza → iza : ba gi niza-k/n/zu)</p> <p>↳ (gu → ge/gi : "u" aldatzen, ez desagertzen) (...gu enza → ...gu neza : "n" ustezkoa edo lotura, edo biak ?)</p>
	nori-ekin →	<p>ba n e i tz za zu → ba n e i t za zu → baneitzazu (ogia ekar baneitzazu – ogiak ekar baneitzazu)</p> <p>↳ "i" (nori : i) eta "tz" (anitza) : oin (e...za) barnean sarturik</p>

TE - KE : gaitasun, gero, helburu

NOR			NORK							
		zinez	ustez							
i Z a n	ke→te	gaitasuna orai	bihar etxen <i>nizake/nizate</i> (<i>izanen niz</i>)	ahala (<i>ukan</i>) banu, etxen <i>ninzake/ninzate</i> (<i>ninzaten</i>) (<i>izanen ninzan</i>)	e U n	g a i t a s u n a	ke	zinez	bihar ogia erosteko ahala <i>duket</i>	ahala (<i>ukan</i>) banu, deitzen <i>hinduket</i> (<i>hindukedan</i>)
	keke→teke	gaitasuna gero	bihar etxen <i>nizateke</i> (<i>izaten ahalko niz</i>)	ahala (<i>ukan</i>) banu, etxen <i>ninzateke</i> (<i>ninzateken</i>) (<i>izaten ahalko ninzan</i>)				(<i>ukanen dut</i>)	(<i>deituko hindut</i>)	
	ke	("nori") ahala orai + gero	bihar euskaraz mintzatzen <i>nizaikezu</i> (<i>...mintzatuko nizaizu</i>)	nahi (<i>ukan</i>) banu, euskaraz mintzatzen <i>ninzaikezu</i> (<i>ninzaikezun</i>)				bihar ogia ekartzen <i>daukezut/deikezut</i> (<i>ekarriko dauzut/deizut</i>)	ahala banu ogia ekartzen <i>naukezu/neikezu</i> (<i>ekarriko neuzu/neizu</i>)	
e i n	ke→te	helburu	nahi du euskaraz mintza <i>gaiken/gaiten</i>	nahi luke (<i>zuen</i>) euskaraz mintza <i>geinken/geinten</i>	e Z A n	g a i t a s u n a	ke	zinez	orai dirua baidut, ogia eros <i>dezaket</i>	dirua (<i>ukan</i>) banu, ogia eros <i>nezake</i> (<i>nezaken</i>)
	keke→teke	helburu + gaitasun	nahi du euskaraz mintza <i>gaiteken</i>	nahi luke (<i>zuen</i>) euskaraz mintza <i>geinteken</i>				bihar nik zuri ogia ekar <i>deizakezut</i> (<i>ekartzen ahalko dauzut/deizut</i>)	ahala banu ogia ekar <i>neizakezu</i> (<i>ekartzen ahalko neuzu/neizu</i>)	
	ke	("nori") helburu + gaitasun	nahi du euskaraz mintza <i>naikeon</i>	nahi luke (<i>zuen</i>) euskaraz mintza <i>neinkeon</i>						

→ **NOR-NORI** eta **NORK**, beti “**ke**” : bihar **ni zuri** mintzo **nizaikezu**, **nik** ogia eros **dezaket**...

→ “**te**” sartu da **NOR** soilarekin baizik, “**ke**” bikoitzaren ordeaz : “**keke**” → “**teke**” (**ahala gero**)

keke → teke						
	zinez			ustez		
	<i>ahala orai</i>		<i>ahala gero</i>	<i>ahala orai</i>		<i>ahala gero</i>
izan	nizake	→	nizakeke	ninzake	→	ninzakeke
	nizate	←	nizateke	ninzate	←	ninzateke
ein	naike	→	naikeke	neinke	→	neinkeke
	naite	←	naiteke	neinte	←	neinteke

Ke : gaitasun, gero, helburu

[Bizkaieraz -KI- era ezaugarria erabili ohi da gaur, baina lehenago -KE- izan zan. Horrela Mogelek eta beste idazle zaharrek.

“Ahalera” ezaugarria, berez, -KE- da. Hala agertzen da literatura zaharrean.

Adibidez, Mogelengan: Neuskeo, Leuskeo, etab...

Baina, gaur -Ki- bihurtu da : Neuskio, Leuskio, etab.” (J.M.Irazola)]

Orai, gaitasuna adierazteko, usu “ahal” hitza erabilik da, “ke” delarik berezia hortarako.

NOR : “euskaraz mintza **naike**” → “euskaraz mintzatzen **ahal** niz” // **NORK** : “egin **dezaket**” → “egiten **ahal** dut”

NOR			NORK		
	zinez	ustez		zinez	ustez
iZan	bihar etxen <i>nizake</i>	ahala (<i>ukan</i>) banu, orai etxen <i>ninzake</i> (<i>ninzaken</i>)	eUn	bihar ogia erosteko ahala <i>duket</i> (... <i>ukanen</i> dut)	ahala (<i>ukan</i>) banu, deitzen <i>hinduket</i> (<i>hindukedan</i>) (... <i>deituko</i> hindut / hindudan)
ein	nahi du euskaraz mintza <i>naiken</i>	nahi luke (<i>zuen</i>) euskaraz mintza <i>neinken</i>	ezan	orai dirua baidut, ogia eros <i>dezaket</i>	dirua (<i>ukan</i>) banu, ogia eros <i>nezake</i> (<i>nezaken</i>)

ke → ki / ko

→ bihar mintzatzen nizai-**ke-o** (*izan*) → (Erdial. : *niza-ki-o*) [*nizaike* → *nizaki* : ahoskeratik idazkerara lerratze]

→ bihar mintzatu-**ko** nizai-**o** ("ko" : *aditzari loturik, gero eta erabiliago*)

→ nahi du euskaraz mintza nai-**ke-o-n** (*edin*) → (Erdial : *na-ki-o-n*) [*naike* → *naki* : ahoskeratik idazkerara lerratze]

→ nahi nuke **zuek haieri** euskaraz mintza **zein-z-ke-e-n** (*ahoska* : *zéinzkien* : *ee→ie*)

(Erdial : **zen-ki-zki-e-ke-te-n** : *metatze zerbait dirudi ! ...*)

ANITZA

NORK	Eragile	e / te	du → due / dute ; duzu → duzue / duzute; dezan → dezaen (ahoska : de ^z én) / deza ^{te} en → "te" → anitza bikoizturik dirudi : tz + e = te . (Eki. + Mend. : due)
NORI	Harzaile	e	zai ^o → zai ^e ; deio → deie
N O R / Z E R	2° (zuek)	e / tz	zu zira → zuek zira ^e (zira ^e); zu zitugu → zuek zituegu; zu zetza ^{dan} [nahi duzu nik zu deit zetza ^{dan}] → zuek zetza ^{edan} [nahi duzue nik zuek deit zetza ^{edan} (ahoska : zetz ^é dan : ae → e)] atzo zu hari ...zinzaio ⁿ → atzo zuek hari ...zinzaitzon; bihar zu hari ...zizaieo → bihar zuek hari ...zizaizkeo → "t" janik konsonante aitzinean, beste hitzetan bezala : hatza → hazka ; utzi → uzten ; hutsa → husten...
	3° (hurak)	tz	zaitzo → zaizkeo ; deitzegu → deizkeegu (ahoska : "deizkiegu" : ee → ie) → "t" janik konsonante aitzinean, beste hitzetan bezala : hitz → hizki ; idatzi → idazten ; sinetsi → sineskor... deutsoz (Mend. : anitza bikoizturik : tz (ts) ... z) (Eki. : deitzo) → "t" janik hitz urrentzean, konsonante aitzinean bezala deutz → deuz → duz → dutzak... (tutzak / tutzan / tutzu : anitza bikoizturik) ditu → ditu ; ditik → ditik (ahoskera : ingelesko "th"-aren iduriko); detzake → detzake : → "z" janik "u, i, z" aitzinean (zonbait aldi, anitza bikoizturik : dituzte, detzazke)

"zki" <=> tz (anitza) + ke

Ekial.

- orai hura hari mintzatzen zai^o → orai hurak hari mintzatzen zaitzo
- bihar hura hari mintzatzen zai^{keo} → bihar hurak hari mintzatzen zaizkeo
(mintzatuko zai^o) (mintzatuko zaitzo)

Erdial.

- orai hura hari mintzatzen zai^o → orai haiek hari mintzatzen zaizkio
- bihar hura hari mintzatuko zai^o → bihar haiek hari mintzatuko zaizkio

"ke" oinarrizkoa, ahoskeratik idazkerara, "ki"ra, lerratu da : "zaizkeo" → "zaizkio"

"zki" anitzaren erakusletzat harturik, gaitasuna adierazteko, "ke" gehitu da : zaizkioke

Ekialdean eta Mendebaldean, "zki" anitzan ez da sartu : "aitak amari berriak ekarri deitzo / deutsoz" (Erdial. : dizkio)

eU : *nork* (3°) - *nor/zer* (3°) - *nori* (3°)

OROKOR [... ei ...]				
	HAREK	HAIEK	HAREK	HAIEK
HURA	d ei o	d ei o e	d ei e	d ei e e
	ba l ei o	ba l ei o e	ba l ei e	ba l ei e e
	z ei o n	z ei o e n	z ei e n	z ei e e n
HURAK	d ei tz o	d ei tz o e	d ei tz e	d ei tz e e
	ba l ei tz o	ba l ei tz o e	ba l ei tz e	ba l ei tz e e
	z ei tz o n	z ei tz o e n	z ei tz e n	z ei tz e e n
HARI		HAIERI		

ELAIDE [... i ...] + (k/a-na-zu)				
	HAREK	HAIEK	HAREK	HAIEK
HURA	d i o ...	d i o ... e	d i e ...	d i e ... e
	ba l i o ...	ba l i o ... e	ba l i e ...	ba l i e ... e
	z i o ... n	z i o ... e n	z i e ... n	z i e ... e n
HURAK	d i tz o ...	d i tz o ... e	d i tz e ...	d i tz e ... e
	ba l i tz o ...	ba l i tz o ... e	ba l i tz e ...	ba l i tz e ... e
	z i tz o ... n	z i tz o ... e n	z i tz e ... n	z i tz e ... e n
HARI		HAIERI		

hik (to) guri eman **dei**guk
hik (no) guri eman **dei**gun
zuk guri eman **dei**guzu

harek guri eman **di**guk (to)
harek guri eman **di**gun (no)
harek guri eman **di**guzu

Ahoskera urbilak OROKORean ["**NORK**" = **e** (3°anitza) : *beti azkar, beti azken*]

HURA (<i>nor-zer</i> : bakun)		HURAK (<i>nor-zer</i> : anitz)			
harek hura haieri...	d ei e	(déie)	harek hurak haieri...	d ei tz e	(déitze)
haiek hura haieri...	d ei e e	(deie ié)	haiek hurak haieri...	d ei tz e e	(deitze ié)
harek hura zuri...	d ei zu	(déizu)	harek hurak zuri...	d ei t zu	(déitzu)
haiek hura zuri...	d ei zu e	(deizi é)	haiek hurak zuri...	d ei t zu e	(deitzi é)
harek hura zueri...	d ei zue	(déizie)	harek hurak zueri...	d ei t zue	(déitzie)
haiek hura zueri...	d ei zue e	(deizie ié)	haiek hurak zueri...	d ei t zue e	(deitzie ié)